

ผลการดำเนินงานควบคุมโรคเรื้อน ปี 2551

โดย... กลุ่มโรคเรื้อน

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา (สคร.5)

ตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคเรื้อนในปัจจุบัน คือ อัตราความพิการระดับ 2 ในผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ ในระดับประเทศอัตราความพิการระดับ 2 ในผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่จะต้องน้อยกว่าร้อยละ 13 และในระดับพื้นที่เขตสาธารณสุขที่ 13 เป็นพื้นที่ที่มีอัตราความชุกโรคเรื้อนสูง จึงใช้อัตราความพิการระดับ 2 ในผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ย้อนหลัง 5 ปี เป็นฐานของตัวชี้วัด นั่นก็คือ ร้อยละ 7.56 ในการดำเนินกิจกรรมงานควบคุมโรคเรื้อนให้บรรลุตัวชี้วัดจะต้องประกอบไปด้วยหลายๆกิจกรรม เช่น การค้นหาผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่แบบตั้งรับ (Passive Case Finding) และการค้นหาผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่เชิงรุก (Active Case Finding) ในพื้นที่ที่มีข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยาของโรคเรื้อน

ในการดำเนินงานควบคุมโรคเรื้อนที่ผ่านมาพบว่า อัตราความชุกระดับประเทศ ระดับเขต และระดับจังหวัดลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงอัตราการค้นพบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ในระดับประเทศก็ลดลงด้วยเช่นกัน ในปี 2550 มีผู้ป่วยโรคเรื้อนขึ้นทะเบียนรักษาทั่วประเทศ 1,054 ราย คิดเป็นอัตราความชุก 0.17 รายต่อหมื่นประชากร ปี 2550 มีผู้ป่วยโรคเรื้อนขึ้นทะเบียนรักษาในเขตสาธารณสุขที่ 13 จำนวน 135 ราย คิดเป็นอัตราความชุก 0.21 รายต่อหมื่นประชากร เป็นผู้ป่วยโรคเรื้อนที่ขึ้นทะเบียนใหม่ จำนวน 70 ราย (1.06 รายต่อแสนประชากร) ในผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่นี้เป็นผู้ป่วยชนิดเชื้อมาก จำนวน 47 ราย ชนิดเชื้อน้อย จำนวน 23 ราย และมีความพิการระดับ 2 จำนวน 5 ราย (ร้อยละ 7.14) แต่ไม่พบผู้ป่วยใหม่ที่เป็นเด็ก ซึ่งตัวชี้วัดในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคเรื้อน คือ อัตราความพิการระดับ 2 ไม่เกินร้อยละ 6.76

ในปี 2551 พบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่จำนวน 61 ราย เป็นผู้ป่วยเชื้อมากจำนวน 42 ราย ผู้ป่วยเชื้อน้อยจำนวน 19 ราย มีความพิการระดับ 2 จำนวน 7 ราย (ร้อยละ 11.48) แต่ไม่พบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่มีการค้นพบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่มากที่สุด (จำนวน 28 ราย) และมีผู้ป่วยพิการระดับ 2 มากที่สุดเช่นกัน คือ 5 ราย (ร้อยละ 17.86) และจังหวัดบุรีรัมย์มีการค้นพบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่รองลงมา จำนวน 13 ราย แต่ไม่พบผู้ป่วยใหม่ที่พิการระดับ 2

ในการที่พบผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ซึ่งความพิการในผู้ป่วยโรคเรื้อนนั้นจะต้องใช้เวลานานหลายปี ตั้งแต่เริ่มมีอาการผิดปกติที่ผิวหนังจนกระทั่งเกิดความพิการ อาจเป็นเพราะว่าผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการระดับ 2 นั้นมีการย้ายถิ่นฐานในการประกอบอาชีพ เมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพที่ไม่รุนแรงจะไม่สนใจไปรับการตรวจรักษา ซึ่งส่วนใหญ่จะคิดว่าตนเองเป็นกลากหรือเกลื้อน จนกระทั่งปรากฏความพิการจึงคิดว่านั่นคือปัญหาที่จะต้องพบแพทย์ ประกอบกับการที่อยู่ต่างถิ่นทำให้การเข้าถึงบริการไม่สะดวก และบางครั้งเกิดจากความผิดพลาดของระบบสาธารณสุข โดยที่ผู้ป่วยมาพบแพทย์แล้วแต่ไม่สามารถวินิจฉัยได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 นครราชสีมา ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้โดยมีการจัดอบรมโรคเรื้อนสำหรับบุคลากรสาธารณสุขทุกระดับ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องโรคเรื้อนใน www.dpk5.com รวมถึงการวางแผนแก้ไขปัญหากับพื้นที่ในการสร้างความตระหนักเรื่องโรคเรื้อนให้กับชุมชน

ตาราง 1 จำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่จำแนกตามตัวชี้วัดที่เป็นเด็ก พิการเกรด 2 ปี พ.ศ. 2551

จังหวัด	ผู้ป่วยใหม่							
	MB (คน)	PB (คน)	รวม (คน)	DR / แสน ประชากร	เด็ก (คน)	พิการ เกรด 2 (ร้อยละ)	ผู้ป่วยขึ้น ทะเบียน (คน)	อัตราความ ชุก/หมื่น ประชากร
นครราชสีมา	6	4	10	0.39	0	0	42	0.16
ชัยภูมิ	19	9	28	3.39	0	5 (17.86)	54	0.48
บุรีรัมย์	9	4	13	0.85	0	0	61	0.40
สุรินทร์	8	2	10	0.65	0	2 (20)	38	0.28
รวม	42	19	61	0.93	0	7 (11.48)	195	0.30

ตาราง 2 จำนวนผู้ป่วยใหม่จำแนกตามตัวชี้วัดทางระบาดวิทยาโรคเรื้อนและอัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่
แยกรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2547–2551

จังหวัด	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
นครราชสีมา					
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	4	1	9	13	6
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	2	5	6	7	4
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	0	1	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2	1	1	2	1	0
	(16.67)	(16.67)	(13.33)	(5.00)	(0)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	0.24	0.24	0.59	0.78	0.39
ชัยภูมิ					
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	16	16	12	11	19
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	13	20	8	4	9
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	0	0	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2	1	3	2	2	5
	(3.45)	(8.33)	(10.00)	(13.33)	(17.86)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	2.60	3.22	1.79	1.34	3.39
บุรีรัมย์					
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	37	20	12	11	9
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	24	23	11	13	4
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	1	0	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2	2	3	1	1	0
	(3.28)	(7.50)	(4.35)	(5.00)	(0)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	4.00	2.81	1.50	1.79	0.85
สุรินทร์					
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	11	12	5	12	8
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชือน้อย	1	8	5	3	2
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	0	1	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2	1	1	1	2	2
	(8.33)	(5.00)	(10.00)	(13.33)	(20)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	1.60	1.45	0.73	1.16	0.65

จังหวัด	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ภาพรวมของเขต 5					
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื้อมาก	68	49	38	47	42
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนชนิดเชื่อน้อย	40	56	30	23	19
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่เป็นเด็ก	1	2	0	0	0
- ผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ที่พิการเกรด 2	5	8	6	6	7
	(4.63)	(7.62)	(8.82)	(8.57)	(11.48)
- อัตราการค้นพบผู้ป่วยใหม่ (ต่อแสนประชากร)	1.65	1.60	1.03	1.06	0.93